

Training voor vertrouwenspersonen in de kerk

Introductie

De vertrouwenspersoon kan een belangrijke rol innemen in de kerkelijke gemeente. De vertrouwenspersoon fungeert als eerste aanspreekpunt bij vragen of meldingen van grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik. Ook geeft de vertrouwenspersoon aandacht aan signalen en maakt bepaalde problematiek bespreekbaar. Als er binnen de kerkelijke gemeente behoefte is aan een vertrouwelijk gesprek, fungeert de IVP als eerste aanspreekpunt. Scholing is een belangrijk instrument voor vertrouwenspersonen om optimaal te kunnen functioneren. Dit komt zowel de gemeente als de vertrouwenspersoon zelf ten goede.

De training voor vertrouwenspersonen in de kerk heeft vijf onderdelen. De onderdelen duren elk één dagdeel van ongeveer twee uur. Voorafgaand aan de training en tussen de bijeenkomsten door worden verdiepingsopdrachten gegeven. De training wordt afgesloten met een eindopdracht: schrijf een plan van aanpak om met je gemeente in gesprek te gaan over Veilige Kerk. Voor het maken van de eindopdracht word je tijdens de training begeleid door de trainer.

Onderdeel I

Aan het werk als interne vertrouwenspersoon.

Van een vertrouwenspersoon wordt veel verwacht. Te veel misschien? Het is goed om je af te vragen wat jij nodig hebt in je functie van vertrouwenspersoon.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Faciliteiten, zoals tijd, gespreksruimte, budget, archivering vertrouwelijk materiaal.
- De positie van de vertrouwenspersoon in de gemeentelijke structuur: onafhankelijk, maar aan wie koppel je terug? Vrijheid om regie te nemen zonder toestemming. Samenwerking.
- Het netwerk van de IVP, intervisie, casusoverleg, trainingen en cursussen.
- Grenzen en mogelijkheden aan wat je wilt bereiken. Eigen grenzen kennen en daar gedrag aan geven.
- Duidelijke hulpvraag? Feiten, ervaringen en gedachten ordenen, wat zijn de verwachtingen en hoe reëel zijn zij?
- Routes die de vertrouwenspersoon kan bewandelen. Waar kan je terecht met vragen? Welke instanties zijn er waar je terecht kunt?
- Welk soort vragen bij de vertrouwenspersoon terecht kunnen komen en wat je dan kunt doen.
- De rol en positie van de kerkelijke meldpunten

Na het volgen van onderdeel I:

- ✓ Weet je wat je nodig hebt als vertrouwenspersoon (kennis, vaardigheden, facilitaire zaken)
- ✓ Is het duidelijk of je functie overeenkomt met de wensen van de kerkenraad
- ✓ Ken je de grenzen van de functie interne vertrouwenspersoon
- ✓ Ken je je individuele grenzen in je rol van vertrouwenspersoon
- ✓ Ben je op de hoogte van kenmerken en valkuilen van verschillende rollen
- ✓ Weet je waar je terecht kunt met vragen, onduidelijkheden, kennishiaten, etc.

- ✓ Heb je steun georganiseerd voor jezelf bij het thuisfront, kerkenraad en/of je netwerk.
- ✓ De rol en de positie van het Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties (of het meldpunt van je eigen kerkelijke gemeente) duidelijk.

- Doorverwijzen, informatie verzamelen over de sociale kaart, kennis van het Meldpunt waar je gemeente bij aangesloten is, advies inwinnen van collega IVP, raad van oudsten, kerkenraad, voorganger of dominee.

Onderdeel II

Kennis achter de feiten.

Seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag zijn helaas bekende termen geworden. De cijfers liegen er niet om. Maar, wat is het nu eigenlijk, waardoor kan zo'n situatie ontstaan en wat is het systeem achter misbruik?

In onderdeel II gaan we in op de verschillende vormen van machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag, signalen van misbruik en huiselijk geweld. We verdiepen ons met name in seksueel misbruik in kerkelijke relaties.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Vormen van machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag.
- Systemen achter machtsmisbruik
- Factoren die machtsmisbruik helpen voorkomen.
- Seksueel misbruik en de gevolgen hiervan.
- Misbruik in kerkelijke context.
- Daderprofiel.
- Erkenning en ...verzoening?
- Wat gebeurt er als het bekend wordt?
- Het proces in de kerkelijke gemeente.
- Goede (na)zorg aan alle partijen.

Na het volgen van onderdeel II heb je:

- ✓ Inzicht in diverse vormen van machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag
- ✓ Kennis van de theorie wat betreft het onderwerp seksueel misbruik in kerkelijke relaties
- ✓ Kennis van signalen van seksueel misbruik bij minderjarigen
- ✓ Inzicht in de impact van het onderwerp op jezelf.

Onderdeel III

Een vertrouwenspersoon kan tal van vragen krijgen van mensen met zorgen of problemen. Sommige horen bij jou thuis, anderen niet. Het is in beide gevallen van belang dat je weet wat je moet doen. Daar geven we in onderdeel III aandacht aan.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Met welke vragen of meldingen komen mensen bij de vertrouwenspersoon?
- Routebeschrijving bij verschillende meldingen
- Oefenen met casussen over andere meldingen

- Kennis over huiselijk geweld en de processen die spelen bij dader en slachtoffer
- Achtergrondinformatie over verschillende vormen van pestgedrag

Na het volgen van onderdeel III:

- ✓ Weet je wat je moet doen bij verschillende soorten meldingen
- ✓ Weet je hoe doorverwijzing werkt
- ✓ Heb je kennis over huiselijk geweld
- ✓ Heb je kennis van pestgedrag
- ✓ Weet je hoe complex meldingen regelmatig zijn

Onderdeel IV

Communicatie

In onderdeel IV geven we aandacht aan communicatie. Je krijgt basiskennis aangereikt over communicatie, actieve luisterhouding, oprechte aandacht, je eigen rol in communicatie.

De volgende onderdelen komen aan bod:

- Casus bespreken.
- Oefenen door middel van rollenspel: vaardigheden, attitude, emoties.
- Oefenen van luister- en communicatievaardigheden.
- Aandachtspunten voor helpend contact: authentiek en betrouwbaar.
- Cultuurbewust communiceren

Na het volgen van onderdeel IV:

- ✓ Weet je verbale en non-verbale communicatie in te zetten
- ✓ Heb je geoefend met de LSD-techniek en kan je die ook toepassen.
- ✓ Weet je welke vragen wel en niet te stellen
- ✓ Maak je bij het stellen van vragen gebruik van open/gesloten vragen en verschillende soorten vragen.
- ✓ Ben je in staat om een veilige sfeer te creëren en een vertrouwensband op te bouwen
- ✓ Heb je geoefend met interpreteren (feiten-gevoelens-gedachten ordenen).
- ✓ Heb je geoefend met het voeren van een 1 op 1 gesprek (vertrouwenspersoon -> slachtoffer).
- ✓ Kan je cultuurbewust communiceren en weet je met welke basisbeginselen je rekening moet houden.

Onderdeel V

Preventie en voorlichting

De kerk hoort een veilige plaats te zijn en gelukkig ervaren veel mensen die veiligheid ook. Veiligheid in de kerk is echter niet altijd vanzelfsprekend. Ook in onze kerken komt seksueel misbruik voor.

Jij hebt een aanstelling van je kerkenraad of raad van oudsten gekregen. En jij als vertrouwenspersoon kan een belangrijke rol spelen als het gaat om veiligheid in de kerk. Uiteraard in samenwerking met de raad, jeugdleiders, catecheten en andere kerkelijke functionarissen.

Veiligheid en openheid in de gemeente ontstaan door veilig en open te zijn. Dat lijkt een open deur, maar in de praktijk blijkt het best lastig om over een kwetsbaar onderwerp als seksueel misbruik in kerkelijke relaties door te praten. Daarvoor zal jij als vertrouwenspersoon op verschillende terreinen en met diverse doelgroepen het gesprek aan kunnen gaan. Maar, waar begin je dan? Hoe organiseer je op een goede manier blijvende aandacht voor (preventie van) seksueel misbruik in de kerk?

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Weerstand bij jezelf en je gemeente.
- Draagvlak creëren.
- Presentatietechnieken.
- Stappenplan Veilige kerk.

Na het volgen van onderdeel V:

- ✓ Heb je een plan van aanpak 'Veilige kerk'.
- ✓ Ben je in staat een presentatie te even over het werk van vertrouwenspersoon en het belang daarvan.
- ✓ Weet je draagvlak te creëren voor preventieactiviteiten om seksueel misbruik in kerkelijke relaties te voorkomen.
- ✓ Ben je in staat preventieactiviteiten te ontplooiën.
- ✓ Ben je in staat zorg te dragen voor implementatie van het stappenplan 'Veilige kerk'.

Praktische informatie

- Voor wie: De training is bedoeld voor Interne Vertrouwens Personen die door de kerkenraad of raad van oudsten zijn aangesteld.
- Wat: De training heeft vijf onderdelen zoals boven beschreven. Deelnemers kunnen zelf ook relevante onderwerpen aandragen en/of ervaringen delen. Wat betreft de studiebelasting moet je rekenen op 3 à 4 uur per onderdeel.
- Waar: Op diverse locaties in het land, voor informatie: zie onze [website](#).
- Wanneer: Informatie hierover is te vinden via onze [website](#).
- Aanmelden: via <https://meldpuntmisbruik.nl/vertrouwenspersoon/training-ivp/>
- Info: Meer informatie bij de preventiemedewerker 06 2005 44 52.
- Kosten: € 395,= per persoon.